

Aksa Tufanı Operasyonu ve Jeopolitik Sonuçları
Operation Al-Aqsa Flood and Its Geopolitical Consequences

Hüsamettin İnaç, Sorumlu Yazar/Corresponding Author, husemettin.inac@dpu.edu.tr, [ORCID](#), [ROR](#)
Prof. Dr., Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, İktisadi İdari Bilimler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler, Kütahya, Türkiye
Prof. Dr., Kütahya Dumlupınar University, Faculty of Economics and Administrative Sciences, Department of Political Science and International Relations, Kütahya, Türkiye.

Mohamad Ismail, mohamad.ismail0@ogr.dpu.edu.tr, [ORCID](#), [ROR](#)
Yüksek Lisans Öğrencisi, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler, Kütahya, Türkiye
Graduate Student (M.A.), Kütahya Dumlupınar University, Institute of Graduate Studies, Department of Political Science and International Relations, Kütahya, Türkiye.

Makale Bilgisi / Article Information

Atıf (Citation): İnaç, H. & İsmail, M. (2025). Aksa Tufanı Operasyonu ve Jeopolitik Sonuçları. *İktisadi ve İdari Yaklaşımlar Dergisi*, 7(2), 204-211. <https://doi.org/10.47138/jeaa.1799580>

Geliş Tarihi (Submission Date)	09.10.2025
Kabul Tarihi (Acceptance Date)	30.11.2025
Yayın Tarihi (Publication Date)	31.12.2025
Makale Türü (Article Type)	Araştırma Makalesi (Research Article)
Değerlendirme (Peer-Review)	Çift Taraflı Körleme / En az İki Dış Hakem (Double Anonymized / At Least Two External)
Etik Beyan (Ethical Statement)	Bu çalışma, etik kurul izni gerektirmeyen nitelikte olup kullanılan veriler literatür taraması/yayınlanmış kaynaklar üzerinden elde edilmiştir. Çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur. (This study does not require ethical committee approval, and the data used were obtained from literature reviews/published sources. It is hereby declared that scientific and ethical principles were adhered to during the preparation of this study and that all studies used are cited in the references).
Yapay Zeka Kullanımı (Use of Artificial Intelligence)	Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde yapay zeka tabanlı herhangi bir araç veya uygulama kullanılmamıştır. Çalışmanın tüm içeriği, yazar(lar) tarafından bilimsel araştırma yöntemleri ve akademik etik ilkelere uygun şekilde üretilmiştir. (No artificial intelligence-based tools or applications were used in the preparation of this study. All content of the study was produced by the author(s) in accordance with scientific research methods and academic ethical principles.)
Benzerlik Taraması (Plagiarism Checks)	Evet (Yes) – Ithenticate/Turnitin.
Çıkar Çatışması (Conflicts of Interest)	Çıkar çatışması beyan edilmemiştir. (The author(s) has no conflict of interest to declare).
Yazar Katkı Oranı (Author Contribution Rate)	Yazarların çalışmaya katkıları eşit orandadır. (Authors contributed equally to the study)
Etik Beyan Adresi (Complaints)	iibfdergisi@sirnak.edu.tr
Finansman (Grant Support)	Bu araştırmayı desteklemek için dış fon kullanılmamıştır. (The author(s) acknowledge that they received no external funding in support of this research).
Telif Hakkı ve Lisans (Copyright & License)	Dergimizde yayımlanan çalışmaların telif hakları yazarlarda olup, CC-BY lisansı ile açık erişim olarak yayımlanmaktadır. (The copyright of all articles published in the journal is retained by the authors, and the articles are published in open access under the CC-BY license.)

Aksa Tufanı Operasyonu'nun Jeopolitik Sonuçları

ÖZET

2016 yılında ABD'de iktidara gelen Trump'ın 2019 yılında aldığı tek taraflı kararla Kudüs'ü İsrail'in başkenti olarak ilan etmesi ve Suriye'ye ait olan Golan Tepelerini İsrail'e vermesi Filistin'e destek olan ülkelerin istikbalde sorunun çözülmesine yönelik tüm ümitlerini yerle bir etmiştir. Buna ilaveten başta Birleşik Arap Emirlikleri olmak üzere Körfez ülkelerinin ve Gazze'ye mücavir coğrafyadaki ülkeler birer birer İsrail'le normalleşme sürecine girmesi sorunu, Hamas-İsrail arasında dar kapsamlı bir çatışma çerçevesine yerleştirmiştir. Bunun ötesinde ülkelere demokrasini gelmesinden korkan birtakım Arap diktatörleri, bir halk hareketi olan Hamas'ı bitirme hususunda İsrail'le gizli anlaşmalara imza atmışlardır. Bu bağlamda, 7 Ekim 2023 tarihi, İsrail-Filistin çatışmasının seyrini temelden değiştiren, 1973 Yom Kippur Savaşı'ndan bu yana görülmemiş ölçekte bir stratejik şok olarak tarihe geçti. Hamas'ın "El-Aksa Tufanı" operasyonu, yalnızca askeri bir taarruz olmanın ötesinde, derin bir istihbarat başarısızlığını, bölgesel güç dengelerini ve küresel kamuoyunun dönüşen dinamiklerini ortaya koydu. Bu saldırı, İsrail devletinin güvenlik doktrinini ve "yenilmezlik" mitini sarsarken, Filistin meselesini uluslararası diplomasinin yeniden merkezine yerleştirdi. Bu çalışma söz konusu operasyonun bölgesel ve küresel düzeyde jeopolitik tesirlerini analiz etmeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler:

Aksa Tufanı Operasyonu, Filistin, Gazze, Hamas, Batı Şeria

The Geopolitical Consequences of Operation Al-Aqsa Flood

ABSTRACT

Trump, who came to power in the US in 2016, unilaterally declared Jerusalem the capital of Israel in 2019 and handed over the Golan Heights, which belonged to Syria, to Israel. This 2019 decision shattered all hopes of a future resolution to the problem held by countries supporting Palestine. Furthermore, the normalization process initiated by Gulf countries, especially the United Arab Emirates, and countries in the region surrounding Gaza, one by one, framed the issue within a narrow-scope conflict between Hamas and Israel. Furthermore, some Arab dictators, fearful of the arrival of democracy in their countries, signed secret agreements with Israel to eliminate Hamas, a popular movement. In this context, October 7, 2023, marks a turning point that fundamentally altered the course of the Israeli-Palestinian conflict — a strategic shock unprecedented since the 1973 Yom Kippur War. Hamas's "Al-Aqsa Flood" operation was more than a mere military assault; it exposed a profound intelligence failure, reshaped regional power balances, and reflected the shifting dynamics of global public opinion. The attack shattered Israel's security doctrine and the myth of its "invincibility," while repositioning the Palestinian question at the center of international diplomacy. This study aims to analyze the regional and global geopolitical repercussions of the operation.

Keywords:

Al-Aqsa Flood Operation, Palestine, Gaza, Hamas, West Bank

Giriş: Aksa Tufanı Operasyonu

Farklı din, dil ve etnik kökenleri bünyesinde barındıran Ortadoğu, tarih boyunca çatışma, savaş ve ihtilafların da merkezi olmuştur. Nitekim Osmanlı Devleti'nin yıkılmasıyla birlikte İngiltere mandası altına giren Filistin coğrafyası, son yüzyılın kanayan yarısı mesabesinde. Öyle ki bölgeyi Araplardan arındırarak sözde arz-ı mev'ut söyleminden hareketle Yahudi yerleşimine açılmıştır. 1917 Balfor Deklarasyonu ile başlayan Yahudi göçleri 1933 senesinde bir Arap-Yahudi savaşına dönüşmüş ve nihayet 1948 yılında bölgede İsrail Devleti'nin kurulmasıyla birlikte birbiri ardınca patlayan dört büyük harp, İsrail lehine neticelenmiştir. Her ne kadar bu savaşları bitirme amacını güden 1993 Oslo barışı gibi adımlar atılsa da nihai barışa giden yol, daima İsrail tarafından baltalanmıştır. İki binli yılların başından itibaren Arap-İsrail sorunu olarak isimlendirilen problem, hızla Filistin-İsrail sorununa dönüşmüştür. 2016 yılında ABD'de iktidara gelen Trump'ın 2019 yılında aldığı tek taraflı kararlar Kudüs'ü İsrail'in başkenti olarak ilan etmesi ve Suriye'ye ait olan Golan Tepelerini İsrail'e vermesi Filistin'e destek olan ülkelerin istikbalde sorunun çözülmesine yönelik tüm ümitlerini yerle bir etmiştir. Buna ilaveten başta Birleşik Arap Emirlikleri olmak üzere Körfez ülkelerinin ve Gazze'ye mücavir coğrafyadaki ülkeler birer birer İsrail'le normalleşme sürecine girmesi sorunu, Hamas-İsrail arasında dar kapsamlı bir çatışma çerçevesine yerleştirmiştir. Bunun ötesinde ülkelere demokrasini gelmesinden korkan birtakım Arap diktatörleri, bir halk hareketi olan Hamas'ı bitirme hususunda İsrail'le gizli anlaşmalara imza atmışlardır. İşte Filistin davasının unutulmaya yüz tuttuğu böyle bir ortamda Hamas'ın silahlı kanadı olan İzzettin Kassam Tugaylarının başlattığı huruç, bu meseleyi şok edici bir biçimde dünya kamuoyunun gündemine taşımıştır. Bununla birlikte bir önceki ABD Başkanı Joe Biden'ın ortaya attığı ve Hindistan'dan başlayarak Körfez ülkelerini içine alan ve İsrail üzerinden bölgenin doğalgazını Avrupa'ya ulaştırmayı hedefleyen IMEC Projesi başta olmak üzere bölgesel entegrasyonu temel alan İsrail merkezli tüm enerji politikalarını yerle bir etmiştir. Bu makale, tüm bu parametreler bağlamında söz konusu süreci kronolojik bir perspektife bağlı bir biçimde analiz ederek, yeniden başlayan çatışmaların küresel siyaset arenasında yarattığı sistemsel etkileri ve soykırıma varan İsrail zulmünün uzun vadeli sonuçlarını değerlendirmeyi amaçlamaktadır. 7 Ekim 2023 günü sabahı, Hamas'ın askeri kanadı İzzeddin el-Kassam Tugayları, son derece koordine edilmiş, çok aşamalı bir saldırı başlattı. Operasyon, yüzlerce roketin eşzamanlı olarak fırlatılmasıyla başlayan bir hava bombardımanı, ardından yeraltı tünellerinden çıkan militanların delik açtığı sınır çitlerinden geçişi ve denizden yapılan amfibi çıkartmalarla devam etti. Saldırı, İsrail'in sofistike istihbarat ağı (MOSSAD, Aman, Şin Bet) ve teknolojik sınır savunma sistemleri (özellikle "Demir Kubbe") karşısında beklenmedik bir taktik başarı elde etti (Hasballah, 2024). İsrail, bu sürpriz saldırı karşısında ilk saatlerde dağınık ve yetersiz bir tepki verdi. Ancak birkaç saat içinde "Demir Kılıç" (Barzel) operasyonunu ilan eden İsrail Savunma Kuvvetleri (IDF), Gazze Şeridi'ne karşı yoğun hava saldırılarına başladı. İlk gün, yalnızca askeri bir çatışmanın değil, aynı zamanda büyük çaplı sivil kayıpların, esir almaların ve derin bir insani krizin de habercisi oldu. İsrail'in karşı saldırısı, "meşru müdafaa" hakkına dayandırılrsa da, uluslararası hukuk çerçevesinde orantılılık ilkesi üzerine başlayan tartışmalar, savaşın ilk anlarından itibaren şekillenmeye başladı (Aljazeera, 2024).

7 Ekim 2023 tarihi, Ortadoğu başta olmak üzere dünya siyasetinin seyrini değiştiren kritik bir dönemeç olarak tarihe geçmiştir. Bu tarihte Gazze'yi yöneten Hamas'ın askeri kanadı İzzettin Kassam Tugayları, direniş tarihinde ilk kez paramotorlar kullanarak yaklaşık iki bin savaşçısıyla abluka altındaki ve adeta açık hava hapisanesine dönüşmüş Gazze sınırlarını aşarak bir operasyon gerçekleştirmiştir. Aynı anda beş binden fazla füze fırlatarak Demir Kubbe savunma sistemini etkisiz hale getiren Kassam Tugayları, istihbarat alanında kusursuzluk sembolü olarak görülen MOSSAD'ın itibarını derinden sarsan bir eyleme imza atmıştır (Güner, 2023, s. 14). Bir kısmı asker olmak üzere yüzlerce rehinenin Hamas tarafından tünellerde tutulması, işin sosyopolitik veçhesini ön plana çıkarmaktaydı.

Olayın şokunu birkaç gün atlatamayan İsrail Savunma Güçleri (IDF), 9 Ekim tarihinden itibaren dünyanın daha önce şahit olmadığı vahşi ve hedef gözetmeyen bir hava saldırısı başlatarak o günden bugüne binlerce ton bombayı sivil ve savunmasız Gazze halkının üstüne boca etti. Öyle ki bomba ve füzelerin yarattığı tahribat, Hiroşima'da yaşanan yıkımı en az ikiye katlayacak bir mahiyet taşımaktaydı.

1. İsrail'in Karşı Operasyonu

Olayın dünya gündemine taşınmasının ardından, ABD ve Avrupa liderleri, Gazze'de yaşanan sivil ölümleri göz ardı ederek, "Bay Güvenlik" olarak bilinen Netanyahu'ya açık bir destek yarışına girdi. Kamuoyu desteğini büyük ölçüde kaybetmiş olan ve yolsuzluk iddialarını Yargı Reformu adı altında gizlemeye çalışan Netanyahu, şahinlerden oluşan bir savaş kabinesi kurdu. Ancak bu saldırı, onun siyasi kariyerinin sonunu işaret ediyordu (Chamoli, 2024, s. 781). Netanyahu, kendi aleyhine gelişen bu durumu tersine çevirmek amacıyla, en iyi bildiği yöntemlere başvurdu ve hem Gazze'de hem de Batı Şeria'da kapsamlı katliamlara girdi. Her ne kadar bu saldırıların hedefi "Hamas'ı ortadan kaldırmak" olarak açıklansa da, Batı Şeria'da Hamas bulunmamaktaydı. Aksine, Dışişleri Bakanı Hakan Fidan'ın "hırsızlar" olarak nitelediği yerleşimci terörü bu bölgede etkindi.

Diğer yandan, Suudi Arabistan ve Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) başta olmak üzere Körfez ülkeleri, Hamas'ın saldırısının arkasında İran'ın bulunduğu gerekçesiyle sessiz kalarak İsrail'e dolaylı destek sunmayı tercih etti. Bu ülkeler açısından, ABD'nin İran'ın vekil güçleri olan Hizbullah, Haşdi Şaabi ve Husiler gibi Şii unsurları ortadan kaldırması, Sünni

dünyanın alanını genişletecekti. Ayrıca, İbrahim Anlaşmaları (Abraham Accords) sayesinde çeşitli ayrıcalıklar elde eden bu aktörlerin, İsrail’le ilişkilerini yeniden bozma ya da kendi monarşilerini riske atma niyetleri de bulunmamaktaydı (Budak, 2019, s. 67).

Bu süreçte ABD, Ford ve Eisenhower uçak gemileri ile nükleer denizaltılarını bölgeye sevk etti. Görünürdeki amaç çatışmanın yayılmasını önlemek olsa da, esas hedef İran’ı sınırlandırmaktı. Nitekim 3 Ekim Cuma günü Hizbullah lideri Hasan Nasrallah, Şii milislere hitaben yaptığı konuşmada, Hamas’ın saldırılarıyla herhangi bir ilgilerinin bulunmadığını ve kendilerine doğrudan bir saldırı olmadıkça başka halklar adına savaşmayacaklarını belirterek İran’ı da dolaylı biçimde bağlayan bir açıklama yaptı. Böylece Hamas, en çok güvendiği İran ve Hizbullah tarafından da yalnız bırakılmış oldu (Güner, 2023, s. 27).

Saldırıların şiddetini artırıp can kayıplarının 13 bine ulaştığı dönemde —enkaz altında kalarak kayıtlara geçmeyen birçok sivilin dışında— dünya kamuoyu, kendi hükümetlerinin tutumuna karşı çıkarak harekete geçti. İngiltere, Fransa ve Almanya başta olmak üzere pek çok ülkede büyük çaplı protestolar gerçekleşti. Demokrasi ve ifade özgürlüğüyle övünen İngiltere ile Fransa, Filistin’e verilen desteği “terörle dayanışma” olarak nitelendirip bastırmaya çalışsalar da toplumsal vicdanın yükselen dalgasına engel olamadılar. Nihayetinde, Eylül ayının son haftasında New York’ta düzenlenecek Birleşmiş Milletler Zirvesi öncesinde, Fransa öncülüğünde İngiltere, Kanada, Avustralya ve Yeni Zelanda gibi İngiliz etkisi altındaki ülkeler, iki devletli çözüm ilkesini temel alarak Filistin devletini tanıyacıklarını beyan ettiler (Delanty, 2005, s. 54).

2. Soykırıma Türkiye’nin Reaksiyonu

Bu denklemde Gazze’de yaşanan insanlık suçuna en tutarlı ve sağlam itiraz Türkiye’den geldi. Önce ateşkesin sağlanmasını, sonra insani yardımların bölgeye ivedilikle ulaştırılmasını izlediği etkili mekik diplomasisiyle tedarik etmeye çalışan Türkiye, kanser hastaları başta olmak üzere ağır yaralıları ve müzmin hastalık yaşayanları tedavi için mücadeleye girişti. Mısır’a yüzlerce tır yardım gönderen Türkiye, El-Ariş’te sahra hastaneleri kurdu. Birleşmiş Milletler Genel Kurulu’nda (BMGK) ateşkes destek veren ülke sayısı yüz yirmiyi bulurken, savaşın devamını savunun tek bir el (ABD), Güvenlik Konseyini kilitledi. Savaşın daha birinci ayında Arap Ligiyle birlikte İslam İşbirliği Teşkilatını toplantıya çağıran Türkiye, İsrail’e hava, kara ve denizde ambargo uygulanmasını, petrol ve doğalgaz başta olmak üzere İsrail’le ticaretin tamamen kesilmesini üye ülkelere teklif etti. Ne var ki Birleşik Arap Emirlikleri, Suudi Arabistan, Ürdün, Mısır ve Fas şiddetle reddettiler.

Sonuç itibarıyla İsrail’in işlediği savaş ve insanlık suçlarına sınırsız destek veren ABD, Hamas saldırılarını fırsat bilerek Ortadoğu’yu yeniden dizayn ederek, Mısır ve Ürdün’ü bölmek, Suriye ve Irak’taki PKK/YPG unsurlarını devreye sokarak Türkiye, Çin, Rusya ve İran’a karşı yeni bir cephe açmak arayışındadır (Haviland, 2002, s. 184). Bir yandan bebek katliamına sessiz kalan insanlık ölürken, öte yandan Rusya’ya karşı mücadelesinde kesintisiz destek bekleyen Ukrayna Lideri Zelenski yeni oluşan konjonktürden en fazla zarar görenlerin başında gelmektedir.

Erdoğan Filistin davasını İslam dünyasının en önemli meselesi olarak görmektedir. Erdoğan’a göre Amerika’nın ileri karakolu olarak İsrail devletinin Ortadoğu’nun kalbinde kurulması, Siyonizm ile İslam arasındaki mücadelenin zirve noktasıdır. Ortadoğu’nun Batılı emperyalist güçlerin çıkarları çerçevesinde dizaynına imkân sağlayan İsrail, bugün Gazze’yi yayılmacı siyasetinin bir gereği ve enerji koridorlarındaki hâkimiyet mücadelesinin bir uzantısı olarak işgal ve ilhak etmektedir (İlbaş, 2024, s.76). Olup biten kelimenin tam anlamıyla soykırım, insanlığa karşı suç ve savaş suçudur. Hamas ise Gazze halkının istiklalini savunan bir mukavemet örgütüdür. Unutulmamalıdır ki Erdoğan 2009 Davos Zirvesinde Simon Peres’e “One Minute” çıkışı yapabilmiş ve 2010’da Mavi Marmara Operasyonuyla Gazze ablukasını delme teşebbüsünde bulunmuş tek liderdir.

Erdoğan’a göre Türkiye, Gazze’de yaşanan soykırıma en etkili ve şiddetli karşı duruşu sergileyen ülkedir. Nitekim 7 Ekim 2023 tarihinden bir ay sonra Arap Ligi ve İslam İşbirliği Teşkilatını toplantıya çağıran Türkiye, İsrail’e hava, kara, deniz ve silah ambargosu uygulanmasını teklif etmiş ama başta Birleşik Arap Emirlikleri ve Suudi Arabistan olmak üzere Fas ve Bahreyn’in vetosuyla bu öneri reddedilmiştir (İnaç & Kına, 2024, s. 227). Buna rağmen Türkiye, İsrail’le tüm ticari ilişkilerini kesmiş ve İsrail bandralı gemileri kendi limanlarına kabul etmemiştir. Buna ilaveten Türkiye, tüm uluslararası platformlarda Filistin davasını duyurmak ve Gazze’deki soykırımı durdurmak için elinden gelen gayreti göstermiştir. Bu kapsamda bölgesel ve küresel ittifaklar oluşturmaya çalışan Türkiye, en büyük desteği Cezayir ve Katar’dan görmüştür. Ayrıca Türkiye, Birleşmiş Milletlerin yapısının değiştirilmesi gerektiğini savunan, hâlihazır dünya düzeni ve kurumlarını işlevsiz bulan ve “dünya beşten büyüktür” sloganını ortaya atan Erdoğan’ın Türkiye’sidir.

Türk kamuoyu Türkiye’nin Gazze konusunda daha aktif bir rol üstlenmesini beklemektedir (İnaç, 2024, s. 38). Ayrıca İsrail mallarına ciddi ambargo uygulama bilincine sahip olan Türk kamuoyu, Gazze halkının acısını en derinden hissetmektedir. Türkiye’nin askeri bir müdahalede bulunması ancak kurulabilecek bölgesel ittifaklarla mümkün olabilecektir. Ne var ki Gazze’nin komşuları Ürdün ve Mısır bile bu konuya oldukça mesafeli davranmaktadır. Büyük ihtimalle Türkiye, Gazze davasında dik ve istikrarlı duruşunun bir gereği olarak, İsrail’le Suriye üzerinden bir çatışmaya girecek gibi görünmektedir. Buna ilaveten Türkiye, Pakistan, Malezya ve Endonezya ile İsrail’e karşı bir ittifak kurma aşamasındadır.

Türkiye, Gazze'deki yaşanan soykırıma insani bir trajedi olarak bakmaktadır. Bu bakımdan etnik, dini, mezhepsel bir aidiyetten ziyade insan olan herkesin Gazze'ye destek olması gerektiğini savunan Türkiye, Gazze meselesi üzerinden herhangi bir jeopolitik üstünlük kurma arayışında değildir (İnaç, 2005a, s. 112). Ancak Türkiye'nin Ukrayna-Rusya Savaşı üzerinden NATO'da üstünlük sağlaması, Trans-Atlantik İttifakının çökmesi üzerinden Avrupa ordusu kurulması sürecinde Avrupa güvenlik mimarisinin inşasında ihtiyaç duyulan bir aktör olması Türkiye'ye jeopolitik üstünlük kazandırmaktadır. Bu üstünlüğü Gazze lehine kullandığı için Türkiye, İsrail hükümeti ve medyası tarafından en büyük tehdit olarak gösterilmektedir. Zira Türkiye bölgede Batı işgaline uğramamış ve demokratik bir şekilde yönetilen tek ülkedir. Buna ilaveten savunma sanayisini millileştirerek üstün teknolojiye dayalı İHA ve SİHA başta olmak üzere harp doktrinin kökten değiştirecek imkân ve kabiliyetlere sahiptir.

Türkiye İsrail'i soykırımcı kabul eden ve Güney Afrika'nın Uluslararası Adalet Divanında ve Uluslararası Ceza Mahkemesinde taraf olan az sayıda ülkelerden birisidir (İnaç, 2005b, s. 123). Ne var ki Türkiye bu aşamada ciddi bir ekonomik krizden geçmektedir. Buna ilaveten Türkiye'nin ihracatının yaklaşık yarısı Avrupa Birliği ülkelerine yapılmaktadır. Kuşkusuz İsrail'e karşı duruşun ekonomik, siyasi ve jeopolitik bir bedeli vardır. Zira İsrail'in arkasında başta ABD olmak üzere pek çok Avrupa ülkesi bulunmaktadır. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Trump'la kurduğu özel ilişkiler, Türkiye'nin NATO üyesi olması ve Avrupa'da Türkiye'ye duyulan ihtiyaç, Türkiye'ye daha bağımsız davranma imkânı vermektedir. Ne var ki tüm bu şartlar altında Türkiye, sınırlı bir biçimde Gazze'ye destek sunabilmektedir. Ancak İsrail'in Katar'a saldırısında Türk istihbaratı Hamas liderlerine saldırıyı önceden haber vererek canlarının kurtulmasında önemli bir rol oynamıştır.

Türkiye Gazze'de ateşkes ve barışın sağlanması hususunda Mısır ve Katar'la birlikte etkin bir rol oynamaktadır. 2017 yılında Katar'ın bazı körfez ülkeleri tarafından ortadan kaldırılmasına mani olan ve son yıllarda Mısır'daki yeni yönetimle normalleşme sürecine giren Türkiye, bölgede sözü dinlenen itibarlı bir ülkedir (İnaç, 2021, s. 176). Türkiye'nin hedefi, 1967 sınırlarına bağlı, başkenti Kudüs olan, bağımsız ve egemen Filistin devletinin behemehâl kurulmasıdır. Diğer aktörlerden farklı olarak Türkiye, Hamas'ı bir direniş örgütü olarak meşrulaştırmaktadır ve bir an önce Hamas ve El-Fetih arasında birlikteliğin sağlanmasını savunmaktadır.

3. Bölgesel ve Küresel Aktörlerin Gazze'ye Yönelik Tutumları

Ankara Gazze'nin haklı davasını ve Filistinlilerin meşru taleplerini ABD ve Avrupa'daki muhataplarına en doğru bir biçimde tüm platformlarda aktarmaktadır. Bu iletişim ve uluslararası kamuoyunun tesiriyle de birleşerek pek çok Avrupa ülkesinin İsrail'e karşı tutumunun değişmesinde Türkiye etkin rol oynamaktadır. Artık pek çok Avrupa devleti İsrail'le birlikte saf tutmamakta, İsrail'le ilişkilerini sınırlandırmakta ve Filistin'i bağımsız bir devlet olarak tanıyacaklarını bir bir deklare etmektedirler. Bu dönüşümün sağlanmasında Türkiye'nin çok önemli bir katkısı mevcuttur. Ne var ki Trump, Türkiye için hayal kırıklığına yol açmıştır. İktidar koltuğuna oturduğu ilk dönemlerde Türkiye ile paralel bir Gazze politikası izleyen ve ateşkes fırsat veren Trump, zamanla küreselci olarak adlandırılan Siyonist kanada teslim olmuş durumdadır. Bu durumun sebebi Siyonist lobinin ABD'de güçlü varlığı ve medya, finans ve siyasette İsrail'in hegemon bir aktör olmasıdır. Ayrıca Epstein skandalı ve Trump'ın ideoloğu Charlie Kirk'ün suikasta kurban gitmesi ve Trump'ın şahsına yönelik suikast gibi unsurlar İsrail'in şantaj ve tehdit siyasetinin parametreleri olarak Trump'ın teslim alınmasına yol açmış gibi görünmektedir (İnaç, 2024, ss. 36-39).

Erdoğan'ın aktif Gazze siyasetinin altında yatan motivasyonun pek çok unsuru mevcuttur. Bunlardan birincisi insani nedenlerdir. Türkiye, özellikle Erdoğan döneminde, mazlum ve mağdurların yanında yer almış ve gelirine göre dünyada en fazla insani yardım yapan ülke olmuştur. İkinci unsur ise Erdoğan'ın tarih ve medeniyet mefkûresidir (İnaç, 2022, s. 204). Binlerce yıllık Türk tarihinde Türklerin İslam'ın sancaktarlığını yaptığı hakikatinden hareketle devletin devamlılığı gereği bu misyonun bugün de devam etmesi gerektiği inancıdır. Ancak Erdoğan'ın bu mefkûresinin Yeni Osmanlılık olarak ifade edilmesi gerçekliği yansıtmamaktadır. Zira Türkiye'nin kaybettiği toprakları geri almak ve kaybettiği imparatorluğu yeniden kurmak gibi bir ideali mevcut değildir. Zira Türkiye gerçekçi bir siyaset izleyerek gönül coğrafyasında karşılıklı kazanmaya dayalı bir anlayışı hâkim kılmaya çalışmaktadır. Türkiye'nin yegâne misyonu, barış, istikrar ve refahın tüm bölgeye yayılmasıdır.

Gazze'de iki yıla yakın süredir İsrail'in durdurulamayan sistematik zulmü, açlığı silah olarak kullanarak yüzlerce masum insanı katletmesi ve insanlığa karşı işlenen cürümlerin medya yoluyla sıradanlaşması bu krizin en trajik boyutunu ortaya koymaktadır. Trajedinin asıl kaynağı, insanlığın kahir ekseriyetinin içini yakan soykırımın bir türlü engellenememesi ve bu savaşı nihayet erdirmek isteyen aktörlerin, arkasına Amerika'nın mutlak desteğini alan İsrail'i durdurmak için ellerinden hiçbir şey gelmemesidir.

Hukuki boyutuyla ele alındığında İsrail'in Gazze'de yapıp ettikleri tüm önemli kurum ve kuruluşlar tarafından net olarak soykırım sıfatıyla kayda geçirilmiştir. En son Uluslararası Af Örgütü (Amnesty International) ve İnsan Hakları İzleme Komitesi (Human Rights Watch) uzmanları zorunlu tehciri, kitlesel yer değiştirmeleri, masum kadın ve çocukların sistematik bir katliamı ve özellikle bölgeye yardım araçlarının girişlerinin engellenmesi suretiyle açlığın silah olarak kullanılmasını Birleşmiş Milletlerin ilgili maddeleri gereğince "soykırım" olarak nitelendirmişlerdir. Güney Afrika'nın inisiyatifleriyle başlatılan Uluslararası Adalet Divanı (UAD) süreci ve Roma Statüsüne imza atmış olan ülkelerin desteklediği Uluslararası Ceza Mahkemesi (UCM) soykırımın faillerini cezalandırmak için harekete geçmişlerdir. Ne var ki söz konusu

mahkemelerin hâkimleri ABD tarafından canları ve aileleriyle tehdit edilmiş ve ABD'ye girişleri engellendiği gibi ABD'deki malvarlıkları da dondurulmuştur (Pazzanese, 2024).

ABD'nin kayıtsız şartsız İsrail'in yaptığı her şeye destek vermesi, küresel hegemon bir güç olarak Amerika'nın güvenilirliğine zarar vermektedir. Nitekim –daha önce belirttiğimiz üzere- ABD'nin müttefiki ve himayesi altında bir ülke olan Katarın egemenlik haklarına saldırılması bardağı taşıran son damla olmuştur. Diğer Körfez ülkeleri de kendilerini emniyet altında görmemektedirler. Netanyahu'nun Hamasın barındığı her ülkeyi vurma tehdidi Türkiye dâhil pek çok ülkenin saldırı kapsamına alındığını göstermektedir. Tüm bu sınırsız saldırganlığa karşı her ülke bir beka meselesiyle karşı karşıyadır ve bölgesel bir ittifak arayışları gündemde yer almaktadır.

Öte yandan ABD'nin Çin'e ve genel itibarıyla karşı bloka nazaran gittikçe güç kaybetmesi, ABD'nin odağını Asya-Pasifik ve Hint-Pasifik'e kaydırmaktadır. Ne var ki İsrail'in bitmek bilmeyen saldırganlığı ve mütemadiyen yarattığı emrivakiler, ABD'yi Ortadoğu'ya mahkûm etmektedir. Ortadoğu'ya çakılan ve bu bölgenin karmaşık problemlerine dalmak zorunda kalan ABD, Amerika First ve MAGA (ABD'yi yeniden büyük yapma) politikalarını bir türlü hayata geçirememektedir. Hâlbuki en son Şangay İşbirliği Teşkilatı göstermektedir ki Rusya, Çin ve Hindistan arasındaki ittifak gittikçe derinleşmektedir. Yüksek vergi oranlarına tabi tutulan, Rusya'dan petrol alması engellenmek istenen ve Pakistan'la savaşında yalnız bırakılan Hindistan, alenen Rusya ile beraber olduğunu deklare etmiştir. Çin ise, Trump'ın ülkeleri saygısızca dışlayan, keyfi ve acımasız siyaseti nedeniyle Amerikan karşıtı öfkeli bir cepheye liderlik yapmaya başlamıştır. Halihazır emperyalist ve küresel ekonominin istikrarını bozan hamleler, karşı kutup içinde yer alan ülkeler arasındaki ihtilafları azaltmakta ve entegrasyon derecelerini güçlendirmektedir.

Özellikle Trump'ın Rus lider Putin'le kurduğu ilişki ve Ukrayna'yı yalnız bırakma siyaseti Trans-Atlantik İttifakının çökme noktasına gelmesine ve NATO'nun sorgulanmasına yol açmaktadır. Avrupa Birliği (AB) ülkeleri Ukrayna Savaşı nedeniyle Rusya'dan ucuz enerji alamamanın yanı sıra Çin'le de ticaret yapamaz hale gelmişlerdir (İnaç, 2007, s. 27). Buna ilaveten ABD'nin güvenlik ve savunma desteğini çekmesi nedeniyle kendi savunma bütçelerini oluşturmak ve kendi ordularını kurmak zorunda kalan Avrupa, ciddi bir maliyetle karşı karşıya kalmışlardır. Öyle ki refah devleti ve sosyal devlet olmakla temayüz eden bu ülkeler, savunma giderlerinin öngörülenin kat kat üzerinde artması ve ticari ürün maliyetlerinin doğalgaz ve petrolü ABD'den dört kat fazla fiyatla almak zorunda kalmaları nedeniyle rekabet edemez derece yükselmesi gibi gerekçelerle mali çöküşün eşiğine gelmiş bulunmaktadırlar.

Bir başka boyut ise, 7 Ekim 2023 öncesinde dünya kamuoyunda unutulmaya yüz tutmuş, bölgesel Arap devletlerinin İsrail'le normalleşme çabalarına kurban edilmiş ve işbirlikçi Arap diktatörlerin kurtulması gereken bir kâbus gibi gördükleri Filistin davası, görülmemiş bir bilincin yaratılmasıyla artık küresel bir ülkü ve ideal haline dönüşmüştür. Bu noktaya gelinmede Siyonist medyanın dışında yer alan alternatif medyanın ve sosyal medyanın tesiri büyüktür. Bu bağlamda Gazze'de canı pahasına kendini tehlikeye atarak nihayetinde İsrail'in kör kurşunlarıyla şehit edilen iki yüz elli gazeteciyi de rahmet ve minnetle anmak gerekir.

'Bay Güvenlik' namıyla tanınan ve ülkesini her beladan koruması umulan Netanyahu'nun güvenlik doktrini iflas etmiştir (İnaç, 2005a, s. 141). Artık hiçbir İsrail vatandaşı kendi ülkesinde ve dışarıda güven içinde değildir. Yaptığı zulüm ve soykırım nedeniyle neredeyse hiçbir ülke –ABD ve İngiltere- hariç isminin İsrail'le birlikte anılmasını istememektedir. İleride bu kabil güvenlikçi siyaset anlayışını sürdürdükçe İsrail, tüm uluslararası kurum ve işleyişin dışında bırakılarak ekonomik, siyasi ve kültürel iflasını beraberinde getirecektir. Bununla birlikte İsrail'de kurumlar arası ciddi bir savaş söz konudur. Katil Netanyahu İç İstihbarat Kurumu olan Şin Bet'i 7 Ekimi bildirmemekle itham ederken bu kurum ise Netanyahu'yu Katar'dan rüşvet almakla suçlamaktadır. Netanyahu sadece Gazzelilere karşı acımasız davranmamış, rehinelere önemli bir kısmını bizzat kendi askeri güçleriyle öldürmüş, rehine ailelerinin feryatlarına gözünü kapatarak ne denli zalim olduğunu kendi halkına da göstermiştir.

Sonuç

Yaklaşık iki yılı geride bırakan katliam, AB'nin insan hakları, demokrasi, hukukun üstünlüğü gibi kendine meşruiyet kazandıran değerler manzumesinin de inandırıcılığını kaybetmesine yol açmıştır. 7 Ekim 2023 tarihinden itibaren AB'nin Konsey, Komisyon ve Parlamento başkanları başta olmak üzere pek çok Avrupalı lider, kayıtsız şartsız Netanyahu'nun safında yer almışlar ve soykırıma güçlü ve tereddütsüz bir destek vermişlerdir. Buna ilaveten sürecin en büyük kaybedeni, İkinci Dünya Savaşı sonrası düzenin en önemli sütunlarından birisi olan Birleşmiş Milletlerdir. Öyle ki Genel Sekreter Antonio Guterres, Refah Kapısına kadar gitmiş, aldığı ölüm tehditleri üzerine çaresizce geri dönmek zorunda kalmıştır. İsrail'i kınayan ve bu soykırımcı ülkeye müeyyide uygulamayı hedefleyen hiçbir karar tasarısı ABD vetosu nedeniyle Güvenlik Konseyinden vize alamamaktadır. Katar saldırısından sonra, mağdur ülkenin gönlünü almak için Konseye sunulan İsrail'i kınama kararında İsrail'in adı dahi zikredilmemektedir.

Uluslararası hukuk ve adaletin alenen ayaklar altına alındığı ve ABD'nin kendi koyduğu değerler manzumesine aykırı tutumlar sergilediği bir dünya düzeni ya ciddi bir revizyona tabi tutulacak ya da tamamen ortadan kalkacaktır. Bu bağlamda Güney Afrika, Brezilya, Cezayir ve Türkiye gibi ülkelerin öncülüğünde, Batı'nın dış politikasına meydan okuyan yeni bir diplomatik koalisyon güç kazanmıştır. Bu blok, uluslararası hukukun evrensel ve tarafsız bir şekilde uygulanması talebini

yükselterek ve BM ve Uluslararası Adalet Divanı gibi kurumları etkin bir şekilde kullanarak post-kolonyal dünyada yeni bir özgüven ve siyasi irade beyanı ortaya koymuşlardır.

Batı'nın ahlaki ve siyasi liderlik iddiası ciddi bir darbe aldı. Çok kutuplu dünyada, yükselen güçler uluslararası normları şekillendirmek için daha agresif bir rol üstlenmeye başladığı bu yeni dünyada Geleneksel diplomasiyi şekillendirmede sivil toplumun, gençliğin ve sokak hareketlerinin etkisi hiç olmadığı kadar belirleyici oldu. Mesele, unutulmuş bir toprak anlaşmazlığı olmaktan çıkıp, küresel adalet, insan hakları ve dekolonizasyon mücadelesinin sembolü haline geldi. 7 Ekim 2023, yalnızca bir savaşın başlangıcı değil, aynı zamanda Orta Doğu'nun ve küresel siyasetin yeni bir fazına geçişin işaretiydi. Bu savaşın etkileri, askeri sahadan çok daha derin ve kalıcı olacaktır. Sonuç olarak, Gazze'de yaşananlar, 21. yüzyılın ilk çeyreğinin sonunda dünyanın siyasi, ahlaki ve stratejik kırılma hatlarını net bir şekilde ortaya koydu. Bu savaş, uluslararası hukukun geleceği, küresel güç dengesi ve insani değerlerin ulusal çıkarlar karşısındaki konumu hakkında derin ve rahatsız edici sorular sormaya devam edecek, etkileri on yıllar boyunca hissedilecektir.

Kaynakça

- AbuHasballah, B. A. (2024). The Palestinian operation on October 7 between international legitimacy and criminalization. *International Journal of Law and Politics Studies*, 6(1), 8795. <https://doi.org/10.32996/ijlps.2024.6.1.10>
- Aljazeera (2024). How much did Israel's military know about October 7 attack plans?. Retrieved July 1, 2024 <https://www.aljazeera.com/program/newsfeed/2024/6/20/how-much-did-israels-military-know-about-oct-7-attack-plans>
- Budak, A. (2019). Osmanlı modernleşmesi gazetecilik ve edebiyat. *Bilge Kültür Sanat*.
- Chamoli, A. (2024). Israel at war. *International Journal of Science and Research*, 13(1), 780-783.
- Güner, S. Ş. (2023). Explaining Hamas attack of October 7. *İsrailiyat: Journal of Israeli and Judaic Studies*, 13, 6-30.
- Delanty, G. (2005). Avrupa'nın icadı (H. İnaç, Trans.). Adres Yayınları (Original work published 1995).
- Doğan, R., & DEDEOĞLU, B. (2015). İki Kimlik İki Varoluş Mücadelesi Olarak İsrail Filistin Sorunu Ve Etkileri. *Yüksek Lisan Projesi. Galatasaray Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü*.
- Haviland, W. A. (2002). Kültürel antropoloji (H. İnaç and S. Çiftçi, Trans.). Kaknüs Yayınları (Original work published 1997).
- İlbaş, S. (2024). İsrail'de Yahudi radikal grupların Filistin sorununa etkisi.
- İnaç, H., & Kına, B. (2024). Ortadoğu edebiyatında siyaset. *Dumlupınar Üniversitesi İİBF Dergisi*, 14, 225–235.
- İnaç, H. (2004). Identity problems of Turkey during the European Union Integration Process. *Journal of Economic and Social Research*, 6(2), 33-62.
- İnaç, H. (2005a). Faşizmin ve sosyalizmin sosyo-politik kökenleri: Marx- Pareto Mukayesesi Bursa: Ekin Yayınları.
- İnaç, H. (2005b) Türkiye'nin Kimlik Problemleri: Avrupa Birliği'ne Entegrasyon Sürecinde. Ankara: Adres Yayınları
- İnaç, H. (2007). Rethinking Democracy and Governance in the EU. *Journal of Academic Studies*, 9(32), 1-31.
- İnaç, H. (2021). Uluslararası Güvenlik, Yeni Dünya Düzeni ve Türkiye. İstanbul: Bilge Kültür Sanat Yayınları.
- İnaç, H. (2022). New world order in post-pandemic process and Turkey. In A. S. İkiz (Ed.), *Turkey and the post-pandemic world order* (p. 199-225). Lexington Books.
- İnaç, H. (2024). An Overview Of The Israeli-Palestinian Conflicts After October 7. *Toplum Ekonomi ve Yönetim Dergisi*, 5(Filistin), 34-45. <https://doi.org/10.58702/teyd.1533536>
- Pazzanese, C. (2024). Palestinian scholar pressed on views of Hamas, October 7 attack. Retrieved June 16, 2024 from <https://news.harvard.edu/gazette/story/2024/03/palestinian-scholar-pressed-on-viewsof-hamas-oct-7-attack/>